

P O S U D O K

k vymenúvaciemu konaniu za profesora vo vednom odbore filozofia

doc. Mgr. Martina Muránskeho, PhD.

Doc. Muránskeho poznám ako dlhodobého pracovníka SAV v Bratislave predovšetkým z jeho publikačnej činnosti, ale aj z rôznych iných stretnutí, najmä na konferenciách a prednáškach určených širokej filozofickej verejnosti. Jeho vystúpenia sa vyznačujú cieľavedomosťou a metodickou prepracovanosťou a vysokou odbornou erudovanosťou. Do povedomia odbornej verejnosti sa zapísal ako veľmi dobrý prednášateľ, ktorý dokáže svojim otvoreným a kolegiálnym prístupom upútať poslucháčov.

Doterajšia pedagogická činnosť doc. Muránskeho je zameraná na učebné predmety z oblasti sociálnej filozofie, politickej filozofie, dejín nemeckej filozofie a etiky. S ňou pôsobil na viacerých akademických pracoviskách – FF Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Fakulta mediálnych a kultúrnych štúdií VŠ Univ. Goetheho v Bratislave, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie FF UKM v Nitre, Filozofický ústav v Bratislave a v súčasnosti pedagogicky pôsobí na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave. Bol garantom viacerých študijných programov a učebných predmetov, ktorých zoznam je súčasťou inauguračného spisu. Spomedzi množstva pedagogických aktivít v zahraničí spomeniem aspoň prednáškovú činnosť v Nemecku, Poľsku a Česku. Podrobné informácie aj o tejto činnosti sú zaznamenané v uvedenom spise. V pedagogickom pôsobení sa preukázal ako dôsledný školiteľ – viedol 4 Bc. prác a 7 Mgr. prác. Úspešne doviedol do obhajoby dizertačnej práce 2 doktorandov a v súčasnosti školí 1 doktoranda. Bol a je členom v komisiách pre štátne a rigorózne skúšky a v odborových komisiách doktorandského štúdia, ale aj v komisiách pre habilitácie. Je spoluautorom 2 učebníc (Hodina filozofie a Dejiny etického myslenia v Európe a USA) a 2 vysokoškolských učebných textov (skrípt), ktoré sa využívajú vo všetkých filozofických pracoviskách na Slovensku.

Zo všetkých pracovísk, na ktorých pedagogicky pôsobil, som zaznamenal vždy len pozitívne referencie. Po zhodnotení pedagogickej činnosti, ktorú svojimi ideovými východiskami zameriava najmä na epistemologické, sociálne a etické aspekty nemeckej filozofie (Kant, Husserl, Heidegger a iní), je evidentné, že ňou zanecháva stopu na

všetkých filozofických pracoviskách. S doplnením tých publikačných aktivít, ktoré obsahovo smerujú do vzdelávacej činnosti, možno skonštatovať, že doc. Muránsky tvorí osobitnú líniu (školu) vo filozofii na Slovensku, čím naplňa jednu zo základných (didaktickú) požiadaviek na udelenie titulu profesora.

V druhej časti môjho posudku sa zameriam na vedeckú a publikačnú oblasť doc. Muránskeho. Spomedzi množstva zameriam sa len na tie, ktoré z môjho hľadiska považujem za najdôležitejšie. Na prvý pohľad nás upúta šírka jeho tvorivého záberu, ktorá svedčí o jeho odbornej erudovanosti. V obsahovom zameraní širokého rozsahu tvorivej činnosti však môžeme pozorovať jednotiacu logickú myšlienkovú líniu. Potvrdzujú to jednotlivé publikácie, medzi ktorými je aj práca *Starosť o dušu*, ktorá vznikla na základe medzinárodnej spolupráce autorov zo Slovenska, Francúzska, Poľska, Českej republiky a Maďarska. Spolu s autormi týchto krajín sa v texte zaoberá otázkami starosti o život človeka v súvislosti s étosom jeho konania. Starosť o dušu vníma ako vzťah k filozofovaniu a mysleniu. Spoločne hľadajú odpovede na zásadné filozofické otázky, v ktorých starosť o dušu znamená starosť o seba a svet nášho života. V publikácii predkladá vlastnú perspektívu riešenia nastolených problémov, predstavuje svoju koncepciu duše, subjektivity, a poukazuje na to, v čom je starosť o duševné zdravie skutočne prospešné pre život človeka a ako dokážeme filozofovaním nadviazať vzťah so sebou a svetom. Nielenže sa pokúša vymedziť vnútorné podmienky pre subjektivitu, ale opisuje aj jej praktické, etické i politické rozvrhy. To všetko činí na pozadí dejinno-filozofického a systematického výskumu.

V monografii *Die Freiheit zum radikal Bösen: Das Problem der Fatalismus - These in Reinholds Interpretation zu Kant*, ktorá vyšla v Nemecku, sa venuje Kantovej neskorej teórii radikálneho zla v rámci jeho filozofie náboženstva. Teória radikálneho zla je Kantovým príspevkom k uchopeniu slobody človeka ako autonómie vôle. Vychádza z explicitného oddelenia slobody konania od slobody vôle, čo umožňuje sformulovať radikálnu požiadavku prevzatia zodpovednosti človeka za svoj život ako celok. Nie náhodou sa s požiadavkou bezpodmienečnej imputability spája kritika takto pochopenej slobody, ktorá mení Kantov úmysel v priamy opak. Ak zodpovednosť predpokladá voľbu, potom je nezáväzná – nihilistická. Opodstatnene si potom autor kladie otázku: Je svojvôľa v živote a smrti výsledkom autonómie človeka? V publikácii sa zaoberá aj kritikou Kantovej idey pôvodnosti zla (a dobra) v ľudskej vôli, konceptom Carla Leonarda

Reinholda, ktorý sa pokúsil doplniť Kantov koncept imputability o svoju teóriu vôle ako nezávislej voľby.

Už uvedená práca *Hodina filozofie* bola napísaná v rámci projektu „Civilizačno-kultúrne procesy v transformujúcej sa slovenskej spoločnosti“, ktorý koordinoval Ústav literárnej a umeleckej komunikácie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. V tejto práci vskutku originálnym spôsobom filozoficky uvažuje o súčasných problémoch na Slovensku.

Obraz o jeho filozofickej tvorbe dotvára štúdia *Neriešiteľný problém univerzalizmu v Tugendhatovej antropológii*. V nej vychádza z Tugendhatovho názoru o dvojakej povahe pravdy, založenej na dvojakej štruktúre vedenia o sebe samom. Ako ľudia implicitne vždy o sebe niečo vieme len kladením otázky, kto je človek. Spolu s Kantom sa zároveň explicitne pýtame, aké vysvetlenie seba je pre nás dobré. Takto osvietencky postavený problém predpokladá stratu záväznosti tradične prijímanej pravdy o človeku, pričom Tugendhatov program sa z tohto dôvodu zakladá na premene implicitne platného univerza zmyslu na explicitne zdôvodnené postoje. V štúdiu zdôvodňuje pomocou Wittgensteinovho argumentu o nemožnosti vykročenia za hranice jazyka pri tematizácii jeho hraníc, že aj Tugendhatov pokus o explicitné vyjadrenie univerzálnej štruktúry chápania človeka ako celku má svoje implicitne prijímané kultúrne predpoklady.

Na spôsobe prístupu k riešeniu niektorých filozofických otázok som chcel demonštrovať, že aj vo vedeckej oblasti doc. Muránsky predstavuje vo filozofickej obci výraznú osobnosť, čím naplňuje ďalšiu zo základných, vedecko-výskumnú požiadavku na udelenie titulu profesora.

Zo scientometrických údajov (vyriešené výskumné úlohy APPV, VEGA a.i., vedecké monografie, vedecké štúdie v karentovaných vedeckých časopisoch, citácie a ohlasy, členstvo vo vedeckých a redakčných radách, v garantovaní a organizácii vedeckých konferencií doma i v zahraničí a ďalšie vedecké aktivity uvedené v inauguračnom spise) je zrejmé, že doc. Muránsky predstavuje v súčasnosti zrelú a známu vedeckú osobnosť v domácom i medzinárodnom prostredí. Na záver preto vyslovujem presvedčenie, že doc. Muránsky spĺňa vo všetkých oblastiach stanovené kritériá, na základe čoho odporúčam VR FF UMB udeliť mu po úspešnom vymenúvacom konaní titul profesor vo vednom odbore systematická filozofia.

V Banskej Bystrici 17. 9. 2019

Prof. PhDr. Ján Šlosiar, CSc.